

Handläggare
Ingmar Ångman
Tel: 0586-48240
E-post: ingmar.angman@degerfors.se

Mottagare
Arbetsmarknadsdepartementet
A2016/01307/I

Remissvar avseende "Ett nytt ersättningsystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga"

Degerfors kommun är inte utsedd remissinstans för detta förslag men vill på eget initiativ lämna ett remissvar. Detta då förslagen i promemorian på ett genomgripande sätt påverkar förutsättningarna för kommunens arbete med målgruppen.

Allmänna kommentarer

Degerfors kommun har sedan 2011 bedrivit verksamhet för ensamkommande barn grundat på överenskommelser med Migrationsverket och länsstyrelsen. Kommunen beslutade om att ingå överenskommelsen efter att staten utövat starka påtryckningar mot kommunerna i frågan. Överenskommelsen byggde på frivillighet. Kommunens ambitioner med verksamheten har varit höga och den har kännetecknats av en hög kvalitet. Kommunen har också som policy att klara av uppdrag i egen regi inom kommunens egna geografiska gränser. Både kvaliteten och policyn har kunnat upprätthållas trots den stora påfrestning som verksamheten utsattes för med tanke på ett kraftigt ökat antal anvisade barn under 2015. Med de förslag som promemorian innehåller ändras förutsättningarna för verksamheten på ett avgörande sätt. Vi ser en stor risk för att detta innebär en risk för att kvaliteten i verksamheten urholkas vilket i förlängningen påverkar de aktuella barnen på ett negativt sätt.

Sedan 2014 har staten möjlighet att tvångsvis anvisa ensamkommande barn till kommunerna. Någon möjlighet för kommunerna att påverka vare sig antalet barn i mottagande eller de ekonomiska ersättningarna från staten finns därigenom inte kvar. Staten har befogenheter att besluta såväl om ekonomiska villkor som att anvisa barn vilket medför ett särskilt ansvar för staten i förhållande till kommunerna att ge långsiktiga förutsättningar för kommunerna att klara sitt uppdrag. Därför motsätter sig Degerfors kommun ett snabbt införande av det nya ersättningsystemet och menar att nuvarande förutsättningar måste vara oförändrade under åtminstone hela 2017.

Osäkra planeringsförutsättningar

Under 2015 ökade antalet ensamkommande barn i kommunen från cirka 30 till över 90. Självklart beroende på den internationella flyktingsituationen och det stora antalet nya asylsökande barn i landet. Detta är inget unikt utan många kommuner har haft en liknande situation. För att klara uppdraget har kommunen skaffat lokaler för ytterligare ett HVB-hem, byggt ut det sedan tidigare befintliga HVB-hemmet samt byggt om i en befintlig fastighet till ett stödboende. Tillfälliga inte lämpliga lokaler har därigenom kunnat lämnas. I samband med beslut om detta under första halvåret 2016 diskuterades med länsstyrelsen möjligheten till mer långsiktiga överenskommelser för att säkra beläggning och ekonomi med tanke på att kommunen gjort avsevärda ekonomiska investeringar. Länsstyrelsen menade

då att risken ekonomiskt var liten eftersom de barn i 15-årsåldern som anvisats kommunen skulle kvarstanna under fem till sex år. Kommunen fattade med detta besked sina beslut och utgick från det ersättningsystem som funnits under ett flertal år kompletterat med beslutad ersättningsnivå för placering i hem för boende. Förutom lokaler har också kommunen skapat en organisation för verksamheten och rekryterat den personal som behövs. Promemorians förslag riskerar verksamhetens ekonomiska grund och verksamheten måste återigen genomgå stora förändringar. Det innebär stora risker för de ensamkommande barnens situation i kommunen med att förutsättningarna så snabbt ändras för verksamheten. Först med tanke på det kraftigt ökade antalet anvisade barn under 2015 och nu med tanke på de föreslagna försämrade ekonomiska villkoren som föreslås träda i kraft om drygt fyra månader.

Schablonersättningarnas nivåer

Degerfors kommun välkomnar övergång till mer schablonmässiga ersättningar för att minska den omfattande administration det nuvarande systemet medför. Vi menar dock att ersättningsnivåerna är för låga i förhållande till de kostnader som kommunen har och ser att det riskerar att försätta ensamkommande barn i situationer där de saknar tillräckligt stöd i sin livssituation.

Den ersättning som kommunen schablonmässigt föreslås få för mottagande av asylsökande ensamkommande barn och som ska täcka kostnader för utredning, god man mm är för lågt räknad. Den räcker inte till att täcka kommunens egentliga kostnader. Här hänvisas till SKLs remissvar där man beräknar att enbart kostnaderna för utredning och god man är över 60 000 kronor. I promemorian finns ingen förklaring till hur man kommit fram till föreslagen ersättningsnivå 52 000 kronor. SKLs beräkning stämmer med de erfarenheter som finns inom kommunen.

Ersättningen för ensamkommande barn bygger på antaganden om att dessa i stor utsträckning ska kunna placeras i familjehem. Degerfors kommuns erfarenhet är att lämpliga familjehem för denna grupp i nuläget inte finns tillgängliga i någon större utsträckning. Erfarenheten är också den att det inte för alla är en lämplig placeringsform. Stödboende anges också som en placeringsform som ska kunna användas för ett stort antal av dessa barn. Samtidigt anger lagen att barn i åldern 16-17 år endast i särskilda fall ska kunna placeras i stödboende. Erfarenheten säger att många av de anvisade barnen bär på traumatiska upplevelser både i samband med flykten och i situationen i det land man flytt från. Många bär också på en stor oro för anhörigas situation. Många har varit med om att nära anhöriga (föräldrar och syskon) blivit dödade eller försvunnit utan att man vet var de finns. Det finns alltså hos många stora behov av stöd i sin situation. HVB-hem kommer därför även fortsättningsvis vara den dominerande placeringsformen för ensamkommande barn. Av detta följer att föreslagen ersättningsnivå är för låg.

Den tillfälliga asyllagstiftning som riksdagen beslutat om leder till en osäkrare situation för barnen både under asylprövning och för de som inte får permanenta uppehållstillstånd. Därigenom ökar deras behov av stöd.

Socialtjänstlagen lägger ett stort fortsatt ansvar efter myndighetsdagen på placerande kommun för de barn som varit placerade utom hemmet. I normalfallet är de fortsatt placerade fram till avslutade gymnasiestudier. Även därefter finns oftast ett behov av insatser från socialtjänsten. Erfarenheten i vår kommun är att även de ensamkommande barn som fyllt 18 år är i fortsatt stort behov av stöd och insatser från socialtjänstens sida. Att de skulle särbehandlas i förhållande till andra placerade barn är inte möjligt enligt lagstiftningen. Kommunen har alltså samma skyldigheter att erbjuda fortsatta insatser för denna grupp. Därför menar vi att de beräkningar som gjorts där 50% av de tidigare ensamkommande barn som uppnått myndighetsålder inte skulle vara i behov av placering i någon form är osakliga. Av detta följer att föreslagen ersättningsnivå även för denna grupp är för låg.

Sammanfattning

Degerfors kommun har ingått överenskommelse med staten om mottagande av ensamkommande barn efter starka önskemål om en sådan från statens sida. Kommunerna saknar i nuläget möjligheter att påverka ersättning och antal barn. Staten kan helt styra förutsättningarna för kommunens verksamhet vilket lägger ett särskilt ansvar på staten att ge klara och långsiktiga planeringsförutsättningar.

Degerfors kommun menar att en förändring av ersättningssystemet inte kan införas så snabbt som föreslagits utan att riskera situationen för de ensamkommande barn som kommunen anvisats att ansvara för.

Ersättningsnivåerna är för låga och täcker inte de kostnader som kommunen har. I vissa delar bygger beräkningarna på felaktiga antaganden.

En övergång till schabloniserade ersättningar för att minska det administrativa arbetet välkomnas.

Ingmar Ångman
Socialchef